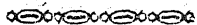

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 8.

Költ Bétsbeenn, Szent Jakáb Havának (Júliusnak)
26-dik napján 1799-dik Észkendőbenn.

Béts:

Az Orosz Császári Udvar ide várattatik.

A' Hamburgi, *Unpartheyiseher Correspondent* tizimű Újságnak, Júl. 6-dikánn költ darabjában is vagy on említés azon Német Könyvről, mellyről mi az utolsó Újság árkusunk elejénn emlékeztünk. Azt veszszük észre belőle, hogy a' Könyv valósággal Hamburgbann nyomtatódott, jóllehet Plittersdorf van a' titulus alá téve. A' Könyv három részből áll: a' Bévezetésből, a' titkos Levelekből, és némelly Elmélke-

H

désekből, melyeknek ez a' titulussa: Der Teufel ohne Maske. (Az Ördög, állortza nélkül) A' Bévezetésbenn elő-adja az Író azokat a' környülállásokat, a' melyek által juthatott ő azon titkos írású (a' meg-öletett Fr. Követeknél találtatott) Levelekhez, a' melyeknek valóságokról éppen nem lehet kétségeskedni.

Az Olasz Országból érkezett officiális hadi Tudósításokat, nem különös Tóldalékbann, hanem magábann a' Bétsi Német Ujságnak 24-dik Júliusi Darabjábann közlötte közelebb a' Hadi Cancellária, a' melyek szerént:

„Mántuánál, Júl. 15-dikénn reggel látván az ellenséges Őrizet, mennyire elő mentek legyen az az előtt való éjtszaka Vitézeink a' Várvíváshoz meg-kívántató kélzületeknek végrehajtásábann: szörnyen kezdetek tüzelni, 's ágyúztak egész nap a' mi Népünkre, melyből mindazáltal nem esett el több két embernél, 's kető sebesedett meg. Éjtszakánn által tsendesedett valamennyire az ellenség, hanem Július' 16-dikánn megént nagyobb erőbenn ágyúzott. Szintígy viselte magát viszont mind éjtszakánn által, mind Júl. 17-dik napján is, az az, éjjel keveset ágyúztatott, de más nap annyival többet. Ezenközbenn mindég közelebb közelebb vitte népünk a' Városnak fő része felé, azon bátorságos tágas árkait, melyeknél fogva, igen foganatosann lehet a' golyóbisokat repíttetni bé a' Városba.“

„Alessándriánál, a' Vár' vívására kélzültt ágyúzótanyák (Battériák) meg voltak már Júl.

14-dikénn rakva leg nagyobb részént ágyúkkal, 's még az nap este fel-kívánta F. M. Bellegarde a' Vár' Komendánsát, Gen. Gardant: de Ez azt felelte, hogy ő töle, a' Haza' Törvénnyei, 's a' maga betsülete, védelmezést kívánnak. Illy körülállásokbaan, Júl. 15-dikénn reggeli negyedfél órakor hozzá fogatott Gróf Bellegarde a' Városnak huszonegy Battériákból va ó lövöldözéséhez, és a' mint Lovasság-Generálisa Méláfsz írta Júl. 16-dikánn: már akkoráig el égették az Ostromlók egy gránát-magazínomat és egy Kaszárnnyáját az ellenségnek. Részünkről 24 óra alatt, 8 ember halálánn, és kettőnek meg sebesedésénn kívül, nem történt egyéb szerentsétlenség.

Macdonáld Serege' maradvánnyáról az a' hír: hogy a' tenger-mellyéki hegyekenn által elvonta magát, 's egygyesítette a' Génuai földönn Moreau-val.

„A' Génuai tenger-mellyékenn, a' hová vagynak most szorúlva a' Fr—ák, nagy szükség-et látnak eleség dolgából, és ha Rablókat küldenek ki, azokat mindjárt meg-támadja, 's többnyire el is veri a' Földnépe.“

„Florentziábann 23 Pedemontziumi Tisztek, 's 361 Közemberek is lévén a' Fr—ák részéről őrizetenn, által szöktek onnét Reggióba, 's ezek is beszélik: hogy a' Fr—ák egészfzenn el takarodtak Olasz Országának déli részéből; és hogy az Anglusok sok ollyatén hajókat kapkodtak már el, mellyeket a' Fr—ák, drágasagokkal meg-rakva indítottak vala el a' Fr. partok felé.“

Hadi Környüldíldások.

(Külföldi Tudósítások Szerént)

1.) Olasz Országai.

Florentziából Júl. 6-dikán: — „A' felzendültt Lakosok' segítségével, Pisztójtát 's Pizát is el foglalta már a' Cs. K. Katonaság. A' Fr—ák, Sarzánán által, a' Genuai földre vonnyák el magokat: de hölmijeket nehezenni szállíthatják el a' tenger partján lévő szoross hegyi úton. Várjuk minden órán a' hírt, hogy Livornó is ki-fzabadúlt a' Fr—ák kezéből.“

Bologna (Bónónia) Városából Júl. 9-dikén: „Minden esmeretlen Idegenek, tartoznak el távozni innét, 24 órák alatt.“

Briançon Városa, Frantzia Ország' szélén fekszik, Olasz Ország felé. Egész nap addig el járogatnak már Katonáink Turin felől, nem kevés rémulésekre a' Frantziáknak. Nem régebenn nevezetessenn, feles számmal mutogatták magokat többször egymás után a' hofszú dzsida Kozákok, Briançonnak szomszéd hegyeinn, 's mindjárt lódúlt onnét Pári'sba a' Kurír ázzal a' kedvetlen hírral, hogy a' két Császárók népei nem csak Olasz Országot foglalták már el, hanem Fr. Országba is bé hatottak.

Chamberyből (ez Fővárosa Szabaudidnak, melyet most egészszenn a' Frantziák bírnak) Júl. 2-dikán: — „Ma egész nap hallottuk ide az ágyúzást; melly tartott reggeli 6 órától; egész estvéli 8 óráig: de nem tudjuk Olasz Országban volt e' az, vagy Svájtzer Országban; mivel a'

Városunk körül van véve az ifzonyú Alpes hegyektől, 's azok közt a' szél, 's azzal a' hang is tsavarogni szokott. Ugyan ez nap mentek ezen keresztül azon 2600 Fr. Katonák, kik a' Turini Várból eresztődtek vólt ki. Azt beszéllik, hogy soha annál irtóztatóbb ágyúzást se' nem láttak, se' nem hallottak, mint a' mellyet hatvan órák alatt szakadatlanúl folytattak a' Császáriak, Turin Vára ellen."

2. Helvétziaiak,

A' Tigúumi tó megett Júl. 3-dikán tör-
tént viadalok alkalmatosságával: Ötvös Fő-Stráz-
zsamesterünk, egy Stabális-Tisztet, 6 Fő-Tízte-
ket, és 36 Közembereket ejtett fogságba a' Fran-
tziák közzül, kiket Lecourbe neyü Divíziós-Ge-
nerális vezérlett.

Zürch (Tigúrum) Városából Júl. 11-dikén:
„A' Helvétziai Direktórium erössenn rajta vól-
na, hogy a' Hafiakból sereget állíttson fel: de
még nem szerezhethett több gyalogságot ölfíze 4
ezernél."

Császár Ő Felsége és Károly Fő-Hertzeg ál-
tal a' Helvétusoknak tett ígéreteket, köveke-
zendő két versbe foglalta Gróf Enzenberg, igen
elméssenn 's velössenn:

Was TELL euch gab, und Frankreich nur
mit List entwand,

Empfangt ihr neuerdings aus eines Schweizers
Hand,

So machen Frantz und Karl durch Hotze wie-
der gut,

Was einej Kappe iüngst verdarb, und eins
ein Hut.

(„A' mit TELL (a' Helvétziai Respublika' fundáltatásának fő eszköze) adott vala Tinéktek, és Frantzia Ország tsupánn tsalárdság által ragadott el tőletek. Vegyétek azt most vízfza egy Helvétusnak kezéből. Ferentz és Károly így hozzák ismét helyre, a' mit mostanság egy sipka (sapka) és hajdan egy kalap rontott el.“ — A' sipka alatt értetődik a' Frantzia Jakobínusi veres sipka.)

Tigúrumból Júl. 15. dikénn: — „Generális Hotze el ment innét a' Sereg' bal szárnyához.“

3. Német Birodalmiak.

München (Monachium) Városból Július' 17. dikénn: — „A' Károly Főhertzeg' Seregéhez siető Oroszok ma érkeztek bé a' Felső-Palatínátusba, 's Júl. 27. dikére, az első Tsapatja ezen Seregnek, Memmingennél szándékozott lenni.“

A' Sváb Kerületbenn Willingennél fekvő Cs. K. táborbaun, egynehány új Batalionok tesznek naponként hadi gyakorlásokat.

Moguntziából Júl. 14. dikénn: — „Ezen Városonn által naponként több több Fr. Katonáság takarodik a' Rajna jobb mellyékére, 's táborba szál Höchstnél, melly kis Város, Frankfurtoon alól egy mériföldnyire fekszik, a' Nidda vizének a' Ménusba való szakadásánál.

Mannheimből Júl. 15. dikénn: — „Tegnap este, a' Cs. K. Vitézek és a' Frantziák között verekedés volt, ezen Várostól egynehány órán-

nyira Hejdelberga felől. Az itt lévő Fr. Katonaságnak egy része, egész éjszaka fegyverben állott.“

4.) Török Birodalmiak.

Jafa Városából Máj. 30-dikán költ egész hitelességű Tudósításokat közöl, a' Bétsi Udvari Újságnak 24 dik Júliusi Darabja, melyeknek értelme ez: hogy minekutánna Bonaparte tizenkétzer, a' leg tüzesebb módra törekedett volna bérontani Acre Városába: végre úgy el erőtelenítette magát, hogy nem mert többé szerenstét próbálni, hanem futásra vette a' dolgot Gáza felé, a' honnét bellyebb fordúlt Egyiptomnak; de egész útazása közben mindég háborgattatott az ő szép és fenytékhez szokott Seregének maradványa, az Arabsok által, és Acre 's Gáza közét megtöltötte a' maga hátra hagyott sebessivel 's betegeivel, holott már az előtt is tizennyolcz ezer Embert, és nyolcz Generálist vesztett Acre alatt. Az ágyúiból a' mi megmaradt, hajókra rakatódott Jaffánál olly czélal, hogy Damiette Városához szállítódjék: de minthogy a' Hajós-Vezérnek se' vize se' elesége nem volt: tanátsosabbnak ítélte, hogy az Anglusoknak, kik ott járkáltak fel 's alá, önként megadja magát, a' minthogy egyenessen feléjek is indult, által adta magát, és óhajtott segedelmet talált.

E' szerént, a' mi időnkbeli Ex-Nagy-Sándornak, a' mint egy Pári'si Újság nevezi Bonapartet, nem soká lehet tartani magát. — A'

des Hommes libres nevezetű Pári'si Újság, bozsfzankodását nyilatkoztatja azonn, hogy a' Frantzia Seregek' ditséretét nem olly sűrűenn lehet hallani többé, mint lehetett az előtt; sőt azt kell a' mint mondja, hallani minden órán: hogy a' Bethlehelemi Sereg, nem tette érdemesé magát a' Haza eránt.

5.) Nagy-Britanniaiak.

Portugalliának Lisbonai partjától Jún. 13-dikánn indúlt el egy Anglus posta-hajó Anglia felé, 's Júl. 2-dikánn érkezett a' Falmouthi Kikötőhelybe. Ez vitte a' Breszti Fr. Hajóssereg-ről azt a' hírt, hogy tsak hamar a' Tuloni révparttól lett el indulása után, visszsa-tért az oda ismét, a' szelektől meg-rongáltatva: 's ott tartatott szemmel, a' Közép-tengeri Anglus Hajóssereg' Fő-Kormányozója Lord St. Vincent által. Gardner Angl. Admirális 3 líneai hajókkal a' Lisbonai Kikötőhelybenn vólt Jún. 13-dikánn, 's szándékozott onnét, a' mint vólt a' híre Angliába szállítani a' Lord Nelsontól oda küldött prédákat. A' több hajóit, Lord St. Vincenthez küldötte.

6. Frantzia Országaiak.

Fr.'Országának Aixi partjaihoz olly közel mentek Júl. 2-dikánn, 22 részfzerént líneai hajók, részfzerént Fregátok; hogy azokat egynehány ágyú-golyóbisokkal érdeklették is. Ezt a' Tudósítást Rochefortból írták Pári'sba.

Levegőégi Hajóssereget szándékozik má

most a' Fr. Direktórium fel-állítani, annak a' híres Égvisgálónak Lalándnak kormányozása alatt. Így tsúffolkodnak némelly találós Pári'si elmék.

Championet, Gen. Joubertnek fő vezérlése alatt fogja kormányozni Pedemontziumnak Fr. Ország és Szabaudia felől való széleinél, az úgy nevezett Alpesi Sereget, mellynek számát az új Had-Miniszter Bernadotte, 30 ezerre határozta, azon Levelébenn, a' melly által tudtára adta Championetnek Júl. 5-dikénn, Alpesi Sereg' Vezérévé lett neveztetését. (Bernadotte, midőn a' had' meg-újjúlásakor Vezére vala Mannheim vidékénn egy szemmel-tartó Seregnek: arról mindig úgy emlékezett, mint valamelly ropant Seregről: pedig nem állott többől 6 ezer embernél. Az Alpesi Sereg' számának meghatározásában is, alig ha nem figuráz ő most Auxézissel, vagy magyarábbann mondva Hazug(zézissel).

A' mostani Direktórium, Júl. 4-dikénn hozott Végzésébenn, vádol némelly Fr. Vár-Komendánsokat, hogy nem állottak úgy ellent az Ostromlóknak, mint a' katonai Törvények, 's a' Fr. név' betsülete kívánták volna: minekokáért, Katonai Törvénytörések eleibe való idéztetéssel fenyegette meg őket említett Végzésébenn, 's fenyeget minden más Vár-Komendánst is, a' ki elébb fel-adja a' kormányozása alatt lévő Várat, mint sem avagy csak egyfzer még akkor is meg nem próbállya vizsfolni az ellenséget, midőn már Az, a' Vár' falainn lőtt tsor-

bíkon kezdene bé-rontani. (Az ilyen rendelkezet könnyebb le írni, mint végrehajtani.)

Marceau Generálisról, a' ki vezérlé az Olasz Országi Fr. Sereget Scherer után, az a' hír, hogy a' Rajnánál fogva kormányozni egy szem-meltartó Sereget, mellynek fekvése, Neu-Brisach és Dülzfzeldorf közzé van ki szabva.

A' mostani Direktóriális és Minisztériális változásnak (Revolúciónak) csak az a' köve-ke-zése vagy on még eddig, a' szerentsétlen Fr. Nem-zetre nézve, hogy az ő sorsa felett veszekedő Felekezetek száma többre nevededett. Az em-lített változás előtt t. i., csak a' két Felekezetek-re szakadt Direktórium hatalmaskodott rajta: most pedig, minekutánna a' Törvényhozó gyű-lés ki vette a' nagyobb hatalmát a' Direktóri-um' kezéből; minden Felekezet a' Törvényhozó-gyűlésbenn, a' melly több kettőnél, azon va-gyon, hogy magáévá tegye a' nagyobb hatal-mat, de még ekkoráig egygyik se' fordulhatott felül a' másikon, és ez az egyenlő erők között való tzi vakodás okozta tsupán, hogy az Ex-Direktorok meg-bukása után, a' Robespierre ide-jebéli kegyetlen igazgatás' formája nem állott vissza. Hogy illy körülállásokbann a' Fr. Respublika semmi jót nem várhat a' maga sok Fejéitől, a' mellyek mind harapdallyák egymást: igen erős ki-fejezésekkel mérésztette ezt, Nemze-tet eleibe terjeszteti a' l' Ami du peuple (Nép' Barátja) tzi mű Ujság' Szerzője, ki nyilván sze-nekre lobbantotta a' Törvényhozóknak, hogy ők is meg-egygyeztek, Olasz Orizágnak, Helvé-

tziának, 's más Tartományoknak ki-raboltatásába, 's az ő világos helybe-hagyások után kö-tötte a' Direktórium az ollyatén szövetségeket az el nyomott Népekkel, mellyeket ezen Szerentséle-nek, kénytelenek voltak el fogadni a' magok nyil-vánságos veszedelmekre. Nem tsak a' Direktóriu-mot lehet tehát — *illy követhetést tsinál a' Nép' Ba-rátja* — vádolni: hanem a' Törvényhozókat is, sőt őket még inkább: mert lám magok meg-vallyák, hogy a' Direktórium, tudatlan, okatlan, 's egyedül a' magok kényne szerént uralkodó Emberekből állott, 's még se' tettek ők (a' Törvényhozók) változást a' Nemzet' javára, hanem a' nagy szándékoknak (mellyeket rebesgetnek) végre-haj-tását, olly idő-pontra halasztották, a' midőn se' szárazonn se' vizenn nints többé azoknak vég-rehajtásában módja a' Nemzetnek. — Ha hat esztendőök alatt, nem állítódott jó fundamentom-ra, a' polgári, politikai, és Vallásbéli szabad-ság; avagy lehet e' azt most egyszerre terem-teni a' Törvényhozóknak (a' mint ígérík). Ha valaha: most valóbann, midőn illy közel áll hozzánk a' győzedelmeskedő ellenség, egyedül az a' fő gondjok a' Törvényhozóknak, mint szerezhessenek Katonát 's pénzt öfzfze a' ma-gok meg tartására. Inti ezek utánna' l' Ami du peuple a' maga Polgártársait, hogy ne engedjék magokat továbbra meg-tsalattatni. Végre így szól a' Törvényhozókhoz: „A' Capitoliumból (Rómából) el rablott Brutus (képe a' hajdani Római Brutusnak) meg szégyenít most Titeket, hogy köztetek egy (Brútus) se' találkozott, ki

a' Triumvirátusnak (3 meg-bukott Direktoroknak) hatalmaskodását félbe-szakasztotta vó'na. A' (régi) nagy Rómáinak romlása, eszetekbe juttathatja most néktek, hogy a' Triumvirátusnak (ottani) meg-bukása, mintegy jel-adás vólt a' polgári had' kezdésre — ne gondollyátok, hogy meg akadályoztatbassátok Ti azt (a' belső hadat) a' ti hatalmatokkal: ti magatok ellen fordúl ez abban a' szempillantásbaan, mellybenn Ti, a' Nemzet' bizodalmát el vesztettétek, és a' millven álmélkodással szemléli a' Világ, a' Belvedere-i Herkules-nék fő, kezek, és lábak nélkül lévő temérdek derekát: úgy fogja leg-alább valaha a' tiéket is tsudálni."

A' Törvényhozó Ifjabbik Gyűlésbenn elő fordúlt mostanság, hogy arra az esetre, ha na. gyobb vezedelembenn találna lenni a' Haza; az egészsz Nemzet tartozna fel-kelni: 's mindjárt más nap, a' Pári'si útszákonn olly tzedulák vóltak fel-raggatva, mellyekben Kérdésképpenn tevődött fel, ha nem engedi e' meg Sieyes, hogy egy Konstitúciónális Király alatt, mentől elébb ki-pihenhesse magát a' Nemzet?

Július Hónapnak első napjaibann árúltak is széltire az útszákonn egy ollyan Újságot, Prudhomme nevűt, a' melyben nyilván ki van mondva, hogy egy bizonyos Felekezet Pári'sbann, melly, nagy tiztségeket visel, a' Pruszfzjai Királyt kérte meg, hogy lenne a' Fr. Nemzetnek Közbenjárója, az egygyesült Hatalmasságoknál. A' Pruszfz. Király azt felelte: hogy Ő igen is, magára fogja vállalni a' köz-

benjárást: de olly feltételek alatt, hogy a' Fr. Nemzet, egy Konstitúciónális Király' igazgatása alá adja magát.

Egy Frantzia születésű Gavallér, a' ki magát Hertzeg Conde Seregebéli Ingenieur-Kapitánynak, 's a' (Fr.) Király' részére való Vandeï Sereg' Vezérének nevezi, egy nyomos Írást adott ki a' Fr. Revölúció ellen, illy ízím alatt: *Deux mots au Directoire par le Chevalier de l' ordre Royal de St. Louis, Capitaine du genie à l' armée du prince de Condé, Chef pour le Roi à Vendée.*

Erről az Írásról azt panaszlotta egy Tagja a' Törvényhozó Ifj. Gyűlésnek Júl. 4-dikénn: hogy az igen el terjedt Fr. Ország' déli részeiben. Akart belőle némelly Tzikkelyeket mondani a' Tanátsnak: de Ez nem is kívánta hallani, hanem tudósította éránta a' Direktórius mot.

XVIII-dik Lajosnak a' Fr. Nemzethez intézett Manifestumát közlötte, Júl. 13-dikánn a' Prudhomme nevű Ujság. Kezdő szavai a' Manifestumnak ezek: „Bár mint szemeskedjenek a' ti Tirannusaitok, el jut még is Ti hozzátok ezen Manifestum: foguak olly Hívek találatni, a' kik el terjesztik ezt.“

A' Direktorok közzül Siéyes tsak magánossánn dolgozik. Barras, rettegésbenn vagyon, hogy őtet is a' meg-bukott Kollégái sorsa ne érje. A' több három nem igen nevezetes nevű 's érdemű Direktorok: Gohier, Moulin, és Ducos egygyütt süguak, búguak.

Nints több kész pénz az egész Fr. Respublika' földjénn 1200 millió lívernél; 's azombann hétszázhetven millió lívert líván az új Direktórium, mint foly a' híre, a' Respublika' 8 dik ezstendejére, melly, Sept. 22 dik napjával kezdődik.

Pári'sbann minden játszó-házakat bé-záratott a' Belső bátorságra ügyelő (Policzáj-) Miniszter, Júl. 10 dikénn.

Pári's' útszáinn ki-hirdetődött Júl. 11-dikénn közönségessenn, Ex-Minister és Ex-Vezér Schernek a' Templom nevű fog-házba lett bé-záratása.

Pári's Városa' első és 6-dik Szakasza Lakosainak egygy vádló-írassok olvastatott fel a' Törvényhozó Iffjabbik Tanátsnak 10-dik Júliusi Ülésébenn, melly írás, Ex-Direktor Merlint, Öfszeesküdtek' Tzimborássának nevezi. Ex-Direktor Réveillère-t, a' Vándei új zenebonák indítójának mondja; Ex-Miniszter François de Neufchateau-t azzal vádollya, hogy eszköz volt olly Törvényhozó-gyűlési Tagok 's' Tisztviselők válassztatásábann, kik a' Királyi igazgatás' formáját kívánnják vissza vinni Frantzia Országba 's a' t.

Az előbbeni Direktorok mellett Generális-Szekretáriusságot viselt Lagarde Polgár, még nem esett volt ugyan ki hivatalyából, az újabb Tudósítások szerént, de ötet is gaz-embeinek kiáltotta már Júl. 10-dikénn, még pedig közönséges Gyűlésbenn, egy Frison nevű Tagja a' Törvényhozó Iffjabbik Gyűlésnek.

Helvétziának Uri nevű Kanton-
nyából, következő értelmű Leve-
lét útasította hozzánk Jún. 24-dikén
egy Katona-Tiszt Hazánkfa:

„Bé nagy a' külömbség, ezen föld, és a' mi-
édes Hazánk között. Még itt a' gyümölcstnek 's
a' jó féle zöldségeknek híre sint. — Az Ursern-
mellyéki tónak fagyos hátán jövék által ebben
a' Hónapbann ötven Lovasokkal. Ursernbenn,
Jún. 12-dike tájján minden nap kétszer fűtöttek.
Egyedül a' marhatartásból élnek itt a' Lakosok.
Marhájokkal 's az igen jóféle sajtokkal üznek
kereskedést is: de olly utakonn, mellyekre tsak
nézni se' lehet szörnyűködés nélkül: mert igen
meredek magas kősziklába vagynak keskenyenn
bé vágva; 's az illy bajos járású ösvényekenn,
kell rend ízerént fel 's alá mászkálni és mász-
káltatni terheltt öszvéreiket. A' magasról alá
zuhanó sok sebes patakok, még borzasztóbbá
teszik a' köztök való bagdátolást. Kivált Ursera
mellett, gonosz egy út van, mellyet azért Teu-
felsloch-nak (Ördög-lyukának) hívnak, egy bört-
hajtásos hidat pedig, melly, két magas kősziklá-
kat kaptsol ölsze, Ördög-hídjának (Teufelsbrü-
ckenek) neveznek.

Stájer-Országból írják: hogy ott e' folyó
Hónapnak 17-dikénn derekassann havazott a'
hegyek között.

Magyar Ország.

Debretzenből Jún. 26-dikánn: — „Mind
a' két rendes Orvos-Doctoriuknak halálok ut un,

e' folyó Hónapnak 19-dik napján hozattatott Nagy-Körösről, Városunknak rendes Doktoráva, Szentgyörgyi József Úr; kinek tudományához, 's esmeretes jó lelkiségéhez nagy a' bizodalom."

„Nálunk ez egész Hónap essős vólt, melly miatt, a' széna-tsinálás, kukoritza és szőlő-kapálás, sőt a' kötés is, nagyon hátrálódtak; a' vetések is sok helyekenn; a' sok esső miatt, a' földön hevernek: alig ha a' jó aratás felől való reménységünkben, valamint a' jó szüret felől is, meg nem tsalódunk: azombann még is a' leg szebbik búzának köble, tsak hét márfás; a' rozsé 17 's 20 garas."

Jelentés.

E' folyó esztendőben Augustus Havának 5-dik napján a' Pápai Uraságnak Ménesse, melly; 10 hágó Mén-lovakból; 2; három esztendős; 4; két esztendős; 10; egy esztendős Csödör-csikókból; 9; három esztendős; és 4; két esztendős Paripa-csikókból; 65; Anya-kanczák-ból; mellyek közzül harmintzhatnak szopos Csikó vagyon alatta; általlyabann pedig ismét újra meg vagynak, szép Mén-Lovak által hágattatva: továbbá: 2; négy esztendős; 5; három esztendős; 8; két esztendős; és 13 egy esztendős Kancza-csikókból; és így, özfzeséggel 132 darab nevezetes fajta lovakból áll: Pápa Városabann kótyavetye által kész-pénzért el fog adattatni. Mind azok tehát, a' kik a' szép, 's magas Magyar és Erdélyi fajtá lovaknak kedvelli, ezen Kótyavetyére el várattainak:

TÓLDALÉK

A' Magyar Hírmondónak, Július' 26-dik
napján 1799-dik esztendőben költ
árkusához:

Magyar Ország:

Nagy-Váradról Jún. 27-dikénn: — „A' Csász.
Kir. fegyverek' fzerentsés előmeneteleit hirdető
örvendetes hadi Tudósítások; fel-buzdították
mindenfelé a' Haza' jó lelkű Fiait; 's Fejedel-
münk hív Alattvalóit, hogy közönségessenn is
nyilatkoztassák háládatosságjokat a' Mindenha-
tó eránt. Illy lélektől vezéreltetvén a' Nagy-
Váradí Rómano-Catholicus Püspökség' Fő Tisz.;
Káptalannya, kötelességének esmérte; hogy e'
folyó Hónapnak 23-dikánn; fényes czeremóniá-
jú hálaadó Isteni-tízteletet tartasson; mellyen
a' Nemesség minden Vallás-külömbség nélkül
meg-jelent; a' Kir. Akadémia', a' Fő-Gymnásium',
's a' Normális Oskola' Tagjaival, minden Kir.
Tízftviselőkkel, Ns Bihar Vármegye' Tízftjeivel,
az itt lévő Katonasággal és a' Polgársággal egye-
tembenn; 's mindnyájan nagy ájtatossággal ad-
tak hálákat a' Mennyei Felségnek; eddig nyúj-
tott hadi áldásaiért, és ezeknek további meg-
nyeréséért is buzgóann esedeztek.“

„A' Nemesség kilentzedfél órára gyüleke-
zett vala' fel a' Vármegye-házába, mellyből a'

Városonn által, következő rendel lett a' Cathedrale Templom felé a' menetel. Elöl lovagoltak kivont kardosann, hat Lovas-Katonái Vármegyénknek a' Strázsamesterjektől vezetettve, 's ezeket; számos hintók sora követte, melyek közül az elsőbenn, Második Vice-Ispán Bessenýői Beöthy László Úr ült."

„A' Templom előtt, Devins gyalog-Regementjének egy Kompániája, díszes rendekben; tsengő muzsikával tett tiszteletet, 's több ízben lött szokott szálvékat, tizenkét mozsár ágyúknak durrogási mellett. A' több Garnizonbéli gyalogság, nem külömbenn a' Blankenstein Magyar Lovassainak itt lévő Tartalék-szakaszza is benn volt a' Templombann, 's figyelmetessenn meghalgatta a' prédikáttziót, inellyet azon alkalmatosságra jól készített, 's épületesenn el is mondott a' Nagy-Mise közben egy derék Orátorunk, T. Tokody István Úr, az itteni Pap-nevelő Házban Theológiát tanító Profeszzor."

„El végezödvén az Isteni tisztelet; mozsarak' durrogása közben tért visszaza az előbbeni rendel a' Nemesség, a' Vármegye-házához; és onnét egyenesenn ment kiki ebédre, a' mellyhez hivatalos volt. Minden Káptalanbéli Úr feles számmal kért ki magához, külömbféle rendű Vendégeket, Püspök nem lévén ez idő fzerént, a' Püspökséghez tartozó Jószágok' Prefektusa Roglatitzai Miskóltzi Farkas Úr, semmit el nem mulatoit maga részéről, ezen Innep-napnak töle ki-telhetőképpenn való meg-ditsöitéséből; így kívánván újra tétézni ezen nemes szívű Ha'

zafi, jó Fejedelmünkhöz és a' Hazához viseltető buzgóságának több ízben adott bizonyságait; minéműek p. o: hogy az Ország-gyűlési ajánlásból reá esett részenn kívül, nem csak gabonazab- ló- és pénz-béli önként való segedelmekkel könnyebbítette a' had folytatás' terhét; hanem az által is, hogy először tizenkét Katonákat állított ki a' maga jószágából, kiknek számát 1796-bann még négygyel nevelte, 's azolta tartja és ruházza is őket; továbbá, hogy a' Püspökség' jószágibann való rekrutáztatásra nézve is, buzgóan igyekezett meg-felelni a' Felsőség' ajánlásának 's várásának."

„Ezen hazafiúi jeles tettei után a' Prefektus Úrnak, valóbann utánnok illik a' mit Jún. 23-dikánn tselekedé, a' midőn t. i. annak a' Katonaságnak, melly a' Templom előtt tett tiszteletet, bort és húst osztogattatott saját költségenn; és nem csak a' maga Házábann; hanem a' Püspöki Udvar-Bíró Ruttensteiner Ur Házánál is, ugyan saját költségenn nagy asztalokat terítettett, 's gazdagon meg-vendégelte a' Görög-Catholikus Püspök Darabant Ő Exc — jánn és mind a' két Káptalanból való Pap-Urakonn kívül, az itt lévő Királyi Tanácsosokat, a' fenn említett Vice-Ispány Urat, gyalog és lovas Katona-Tiszteket, a' Kir. Akadémiabéli Profeszszorait, Vármegye-Tisztjeit, és sok más előkelő Uri Személlyeket. Hogy pedig a' testet újjító étkekenn 's italokonn kívül: különössenn a' lélek is gyönyörködtethesse magát: még erről is szorgalmatoskodott a' gondos Gazda, három álló

képpel ékesítettvén fel az afztalt, úgymint: A^o Cs. K. Felségével; Fő-Hertzeg Károlyéval; és F. M. Gróf Suwarowéval, melly képek alatt következő fontos írások olvastattak:

Francisco. II.

P. F. A. P. P.

Fractis. Libertatis. Gallicanae.

Compedibus.

S. P. Q. Varadinensis.

IX. Kal. Julii M. DCCIC.

Carolus.

A. D. Austriae.

Germanae Libertatis Stator.

Suwarow Rimniskoi.

Caetera scire cupis? Boreas narrabit et Auster.

Az ősi szokásbéli egészségért való íváso-
kat is; nem csak trombiták harsogási és ágyúk-
durrogási jelentgették; hanem minden illetén
ívás előtt, egy egy erányos, az ide való Tudó-
sok által készültt Diktziótskát is mondtak a'
Préfektus Úrnak szép reménységű Fiai, részfe-
rént versekbenn, részszerént folyó beszédenn,
p. o.

A' Cs. K. Felség 2-dik Ferentz' egészségé-
ért való ívás előtt ezt:

Solvimus hodie vota, ea qua pares fuimus
pietate, Deo Ter Optimo Maximo, quod fortis-
simorum Ducum gloria, militumque virtute tri-
umphos de hostibus atrocissimis reportaverimus

perquam memorabiles. Nunc jam laetemur liberalius: quia laboranti Europae, post Deum opitulatur Constantia Magni Caesaris, quae periculis frangi nescia, succurit lapsis, debellavit superbos, et mox datura est (ut cum Seneca loquar) orbi quietem, seculo pacem suo. Intonemus ergo unanimi voce, Vivat Franciscus II. Imperator Augustus et Rex Apostolicus. Vivat Pater Patriae. Vivat Restaurator Imperiorum, et Generis humani praesidium.

A' Károly Fő-Hertzeg' egészségeért való ivás előtt, ezt:

Qui nuper populos, magnas et terruit Urbes.

Gallus, qui Templisque Deum Regumque Coronis

Moribus et quidquid Sanctum est, extrema ferebat:

Nunc virtute Tua, nostri dux Inclyte belli,
Carole, Rhenanas pugna superatus ad aras.

Fluctuat; ac veluti vulsis inglorius alis
Demittit cristas, reliquam pedibusque salutem

Credit, et in patrios revehit mala dogmata
nidos.

Eja age! propitio munitus pectora Caelo.

Redde fidem pactam solio, sacrisque vigorem,
Et niveam terris pacem! Tum serus ad astra

Factorum redeas multo comitatus honore!

Az Ország' Nádor-Ispánnya, József Főher-
tzeg' és a' Jegyese', Alexándra Paulowna Nagy-
Hertzeg - aszfzony' egészségeért való ivás előtt,
ezt:

Quod bonum, felix, faustum, fortunatum-

que sit, et fundet veram Regnorum, populorum, atque adeo universi Gèneris humani felicitatem Hodie solvimus vota Deo O. M. cujus nutu et auxilio recreatae, ac confirmatae Legiones nostrae, palmam de manibus potentissimi juxta et formidolosissimi hostis extorserunt. Prosperum hunc armorum successum, secundum Coelites, cum praecellenti militum virtuti, tum vel maxime, sancto illi faederi adscribere necesse est, quod Serenissimos inter Principes Josephum R. H. Palatinum, et Alexandram Paulownam feliciter ictum, curas iniecit Invictissimo Russorum Imperatori: uti missis inde a Septemtrione in ipsa Italiae viscera praevalidis copiis, Tantus Socer, dignum Tanto Genero excitaret monimentum. Juvat externis quoque laetitiae signis iterum iterumque acclamare: Vivat Serenissimus Palatinus! Vivat Serenissima Princeps Alexandra Paulowna!

Vóltak más egésségéért való ivások is, úgy mint: Orosz Nagy Hertzeg Constántinéért; az egéssz Cs. K. Familiáéért; F. M. Szuvarovéért; Kray Haditárnokmesteréért; nem külömbenn Mélásh, Bellegarde, Hotze, Karaczay, Pankrátzion, Klenau, Vukaszovich, Gyulay, Jellachich, Piatsek, 's a' t. Generálisokéért; így szintén az egygyesülve lévő Cs. K. és Orosz Seregekéért, mellyeknek minden jót kívántak más asztalok' Vendégei is.

Prof. Miháloczy Úr, következő Epigrammát tsinált hevennyibenn, az asztal felett:

Affectasse ferunt Regnum Coeleste Gigantes

A udaces ipsum pellere sede Iovem.

Caetera turba Deum latebris se condidit: unus
 Contudit excusso Jupiter igne nefas.
 Fabula prisca tace! Gallos invicta Gigantes
 Quippe hodie ex vero Caesaris arma domant.

A' szép Nemet különössenn részeltette az
 Innepi örömbenn Assessor és Generális Percep-
 tor Szárafz Úr, ki is Afzfzonyságokat vendég-
 lett meg délbenn magánál, 's estvére Bált adott.

Nagy - Váradról Jún. 20-dikánn: — „A'
 Nemzeti Játzó-Társaság egészszenn fel-eleveníti
 Városunkat. 16 Tagokból áll, kik hetenként
 lizokták változtatni a' Magyar és Nemet Dara-
 bokát. A' költségjek hónaponként reá megy
 500 f-ra. Ezen summáknak pótlására, Debretzen
 Városa is hathatós eszköz, a' hol egészsz hete-
 kenn által játszik ottan ottan a' Társaság: de
 tsupánn magyarúl. Tsak egy hónap alatt 2225
 forint 's 40 xrra ment ezen két Városoknak lzi-
 ves segedelmek. Itt mind a' fő Nemesség, mind
 a' Nemet Polgárság' különös ajándéki által is
 igyekezik fenn-tartani ezen hasznos mulattságot.
 Nevezetessenn Mélt. Gr. Sauer 100 for. és az
 egygyesült Görög hitű Püspök Ő Exc — ja 50
 forintot ígértek elztendőnként. — A' télen Bálok
 is fognak adódni, melly tzielra a' Társaság már
 fel is fogadott egy nagy szálát.“

Rátzkeuiből Jún. 16-dikánn: — „Boldog
 emlékezetű Főhertzeg-Azfzfzony Mária Krisztína'
 halálával, Testamentom lzerént által szálvánz

ezen jeles ki-terjedésű Rátzkevi Dominium Sachsen-Tescheni Albert Királyi Hertzegre, és Fels. Urunk által Királyi Ajándék-Levél is újra kiadatódván, Albert Hertzeg Jún. 3-dik, 4-dik, 's 5-dik napjainn állíttatott bé törvényes szokás szerint a' nevezett Dominium' birtokába (statuálta-tott) itt nállunk fényes pompával: melly czere-mónia' alkalmatosságával Ő Kir. Hertzegsége személljét, Mélt. Udvari Tanácsos Boros Lajos Ur viselte; a' Bé-helyheztető Kir. Személl (Regius homo) pedig, Gróf Eszterházy Kazimir Ő Nagysága volt. Minden nap; a' Királyi Ajándék-Levél' fel-olvasása után, ama' híres Eugénus Hertzeg által építtetett derék Kastélybann gazdag ebéd; 's estvénként víg Bálok vagy Tántzok tartattak, olly szép muzsika hangjánál, a' millyet lehetett várni, Pestről hozatott 24 jó Muzsikusoktól. Ebédlés ideje alatt, midőn a' Kir. Hertzeg' egészségéért üresedtek a' Tokaival, Ménesivel, Kampániai, 's Burgundiai borokkal tölt poharak; a' mozsár-ágyúk ki-mormolták a' sok Ellyen kiáltásokat. — A' Köz-nép' számára, szép kövér ökör süttetett; 's egy a' végre készült magas helyről jó féle veres és fejer borok nagy bőséggel eresztettek le kádakra. Első este ki volt világosítva ezen Város; asztal, két száznál több fő 's majd szinte annyi alsóbb rangú Személlyekre volt kélzítve. Vígann ment minden, mert valami tsak gyönyörködtetővé 's fényes-sé tehette ezen három napot, talám abból semmi is el nem maradt."